

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Ansa Haapala
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE

2013-02-15

1 (7)

Dnr

2013/SN 0037-010

Socialnämnden

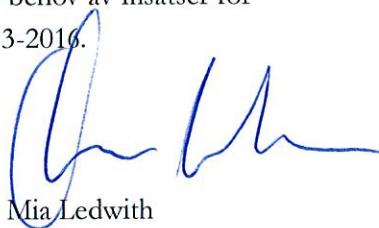
Beräkning av behov av insatser för personer med funktionsnedsättning år 2013-2016

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner beräkningen av behov av insatser för personer med funktionsnedsättning år 2013-2016.

Ingrid Boheman-Risto
Förvaltningschef

Mia Ledwith
Gruppledare staben

Sammanfattning

Behovsplanen är en uppskattning av det kvantitativa behovet av insatser för personer med funktionsnedsättning till och med år 2016. Planen omfattar insatser för personer med utvecklingsstörning, fysisk och/eller psykisk funktionsnedsättning samt förvärvad hjärnskada.

Generellt kommer behovet av insatser att öka årligen.

De största kostnadsökningarna beror på ökat behov av gruppboende och serviceboende (särskilt boende för barn och vuxna) som beräknas öka med 16,2 miljoner kronor under planperioden. Biståndsavdelningen uppskattar att kostnaderna för externt köpta platser ökar med 6,4 miljoner kronor.

Kostnaderna för personlig assistans beräknas under planperioden öka med 5,3 miljoner kronor. Vidare beräknas behovet av daglig verksamhet öka med 3,6 miljoner kronor de närmsta åren.

Antalet hemtjänsttimmar för personer yngre än 65 år har tidigare år ökat kraftigt och en kostnadsökning sker även 2013 för att sedan plana ut under resten av planperioden.

Prognosen tyder på ett överskridande av budgeten för 2013, där framförallt personlig assistans bedöms kosta mer än budgeterat (-3,5 Mkr). Om de befarade volym- och kostnadsökningarna slår in under 2013 går förvaltningen mot ett underskott under innevarande år och måste bevaka kostnaderna, samt se vilka kostnadsdämpande åtgärder som går att göra.

Det totala tillkommande behovet av medel för åren 2014-2016 beräknas till 32 miljoner kronor enligt följande fördelning:

2014: 12,7 Mkr

2015: 9 Mkr

2016: 10,3 Mkr

Kostnadsökningen för år 2014-2016 motsvarar en ökning med 17,9 procent med utgångspunkt i 2013 års budget för insatser inom funktionshinderområdet.

Beskrivning av ärendet

Behovsplanen (inkl. utbyggnadsplanen) för omsorgen om personer med funktionsnedsättning revideras årligen. Planen beskriver de kvantitativa behoven samt kostnaderna för dessa och omfattar åren 2013-2016.

Prognosen för kostnaderna inberäknar också en indexuppräkning om 2 procent per år, varför kostnaderna ökar även om insatserna/platserna inte ökar.

Ärendet har utarbetats av socialförvaltningens avdelning för biståndsbedömning i samarbete med staben. Ärendet har kommunicerats med Kommunala Rådet för Funktionshinderfrågor (KRF).

Prognos 2013-2016

Resultatet för år 2012 blev inom flera verksamhetsområden mer kostnadskrävande än vad som beräknats i den prognos som gjordes förra året. Det är svårt att förutse behoven av insatser som för de enskilda ibland kan vara akuta och ofta även livslånga. Personer med funktionsnedsättning lever längre och behoven kan komma att förändras med stigande ålder.

Prognosen utgår från följande faktorer:

- År 2012 års bokslut och budget för år 2013
- insatser i dagsläget
- kännedom om personer med behov eller kommande behov av insatser
- en oförändrad ambitions- och kvalitetsnivå.

Boende för barn och vuxna

Särskilt boende för barn och vuxna omfattar gruppboende samt serviceboende för personer med funktionsnedsättning. Gruppboende är ett bostadsalternativ för personer som har så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. En gruppboende består av ett litet antal lägenheter som är grupperade kring gemensamma utrymmen där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet. Det ska finnas en fast bemanning som ska täcka de boendes hela stödbehov. Det finns idag 36 platser i gruppboende i kommunen.

En serviceboende består av ett antal lägenheter som har tillgång till gemensam service och fast anställd personal som kan ge ett dygnet-runt-stöd utifrån den enskildes behov. Lägenheterna ligger ofta samlade i samma eller närliggande hus. Bostad med särskild service är en boendeform mellan självständigt boende i egen lägenhet och lägenhet i gruppboende. Det finns idag 51 platser i serviceboende i kommunen.

Biståndsavdelningen bedömer att behoven ökar med 25 platser i gruppboende och serviceboende under planperioden. Det behövs cirka ett nytt gruppboende per år och 3-4 platser i serviceboende per år för personer med utvecklingsstörning och neuropsykiatriska diagnoser. De sammanlagda behoven av gruppboende och platser i serviceboende motsvarar en kostnadsökning med 16,2 miljoner kronor under åren 2013-2016.

Köpta externa boendeplatser

Behovet av köpta platser är svårt att beräkna då det handlar om oförutsedda och ibland akuta behov. Behovet av plats måste oftast tillgodoses omgående och en enskild placering kan medföra stora oförutsedda kostnader. Det kan handla om alla målgrupper inom funktionsnedsättningsområdet där behoven är så komplexa att de inte kan tillgodoses på annat sätt. Det kan till exempel vara personer som drabbats av svåra sjukdomar som MS, stroke, förvärvad hjärnskada eller dubbeldiagnos i form av utvecklingsstörning och psykisk funktionsnedsättning.

Det finns även barn placerade utanför kommunen där vistelsens längd är beroende av barnets skolgång och/eller att behoven är så stora att barnet inte kan bo hemma.

Sammanlagt förväntas kostnaderna öka med 6,4 miljoner kronor under planperioden.

Daglig verksamhet

Ungdomar som tillhör LSS personkrets, som går ut skolan, kan ansöka om daglig verksamhet enligt LSS om de inte arbetar, studerar eller om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Kommunen tillgodoser idag behovet av daglig verksamhet genom den kommunala verksamheten TYDA och köp av externa platser.

Det beräknade behovet enligt prognosen i planen för 2012 var 110 helårsplatser, men resultatet för 2012 blev 126 helårsplatser. Ökningen under 2012 blev således högre än beräknat. I den analys som gjorts av PwC under 2012 framkommer att Tyresö har höga kostnader för sin dagliga verksamhet i jämförelse med andra kommuner.

Biståndsavdelningen uppskattar behovet för kommande planperiod till sammanlagt 12 platser. Ökningen beror dels på att många elever går ut gymnasiesärskolan, dels på att ett tiotal kända elever med neuropsykiatrisk diagnos slutar gymnasiet under perioden. Båda grupperna kan komma att

ansöka om daglig verksamhet. Biståndsavdelningen bedömer att kostnaderna under åren 2013-2016 kommer att öka med 3,6 miljoner kronor.

Under 2013 kommer en upphandling av daglig verksamhet enligt lag om valfrihetssystem (J.OV) att genomföras, vilket kan komma att påverka prognosen. Det leder sannolikt till ett större utbud av verksamheter för brukarna och att behovet av att köpa platser externt av utförare som inte ingår i valfrihetssystemet minskar drastiskt.

Personlig assistans

Försäkringskassan utreder och beviljar personlig assistans som överstiger 20 timmar per vecka. Beslut under 20 timmar utreds och beviljas av kommunen. Företrädesvis är det personer med mer omfattande behov som beviljas personlig assistans, vilket utreds och beviljas av Försäkringskassan. År 2012 ökade kostnaderna för personlig assistans och biståndsavdelningens prognos visar på en ökning med 5,3 miljoner kronor under planperioden.

Korttidsvistelse

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet kan ges på korttidshem, genom korttidfamiljer eller plats på kollo eller läger. Insatsen riktar sig till familjer med hemmavarande barn, ungdomar eller vuxna med funktionsnedsättning. Fler barn och vuxna får neuropsykiatriska diagnoser, vilket gör att behovet av insatsen beräknas öka med 1,6 miljoner kronor under de kommande åren.

Hemtjänst för personer under 65 år

Hemtjänst för personer yngre än 65 år ges som insats vid fysisk funktionsnedsättning av tillfällig eller bestående art. Antalet hemtjänsttimmar har ökat kraftigt tidigare år men bedöms stagnera under senare delen av planperioden. Kostnadsökningen beräknas till 2 miljoner kronor under åren 2013-2016 och beror delvis på att ersättningen till utförarna under 2012 har höjts till marknadspris. En ny upphandling av utförare av hemtjänst kommer att påbörjas under 2013 och en utredning ska göras om huruvida upphandlingen ska ske enligt LOV.

Boendestöd och boende för personer med psykisk funktionsnedsättning

Boendestödjare ger stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning som bor i egen lägenhet eller i kommunens träningslägenheter (Lupingränd). Det finns också ett stödboende (Stödenheten/Hästsken) för personer med psykisk funktionsnedsättning. Verksamheten drivs i egen regi. Behoven och kostnaderna beräknas öka med 0,7 miljoner kronor under planperioden.

Behovet av köpta boendeplatser för personer med psykisk funktionsnedsättning bedöms öka. En av orsakerna är att fler personer som är dömda till rättspsykiatrisk vård ska slussas ut i samhället. Biståndsavdelningen har kännedom om att 11 personer från Tyresö vårdas inom rättspsykiatri. Det är dock oklart när de ska slussas ut och i vilken omfattning de har behov av insatser från biståndsavdelningen. Kostnadsökningen för köpta boendeplatser beräknas under planperioden öka med 1,3 till 1,5 miljoner kronor.

Övriga insatser

Kostnaderna för korttidsvistelse utanför det egna hemmet beräknas öka med 1,6 miljoner kronor under planperioden. Avlösning, ledsagare och kontaktpersoner är insatser där behoven är relativt oförändrade sedan förra beräkningen.

Framtidsaspekter och omvärldsanalys

Efterfrågan av insatser för personer med neuropsykiatriska diagnoser fortsätter att öka. Alla ansökningar leder dock inte till insatser.

Antalet personer med psykisk funktionsnedsättning ökar i den äldre befolkningen. Därmed ökar omvårdnadsbehovet och nya krav ställs på äldreomsorgen. Behoven hos målgruppen är differentierade och komplexa.

Lokalerna där Stödenheten/Hästsken finns idag planeras rivas om cirka 5 år. En planering av i vilken omfattning det behövs boende för personer med psykisk funktionsnedsättning måste påbörjas. Planläggningen för att bygga ett nytt boende för målgruppen har påbörjats. Kommunen behöver även planera för insatser i form av boende, stöd och sysselsättning för personer som vårdats inom rättspsykiatrisk vård som ska slussas ut.

Boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning kommer att utredas 2013 inför en eventuell LOV-upphandling. Ersättningsnivåerna ska vara marknadsmässiga och insatserna utökas till att omfatta även kvällar och helger. Kostnaderna för boendestödet till målgruppen omfattar idag cirka 2,7 miljoner kronor.

Parallellt kommer det kommunala boendestöd som finns idag att genomlysas i syfte att förbereda, kvalitetssäkra och utveckla verksamheten så att den kan konkurrera med andra utförare.

Även behov av boendestöd för andra målgrupper, som personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och personer med beroende- och missbruksproblematik, ska utredas. Målet med en utveckling av boendestödet är att det på sikt ska bidra till ett minskat behov av servicebostäder och kollektiva bostadsformer genom att fler kan bo i eget boende med boendestöd.

Den nya gymnasiesärskolereformen börjar tillämpas under hösten 2013 och innehåller nio nationella program med olika inriktning. Den nya gymnasiesärskolan innebär också valfrihet mellan de olika skolorna och deras inriktning, vilket kan medföra ökade kostnader för eftermiddagsverksamhet och elevhemsboende för Tyresöungdomar i andra kommuner.

Unga personer med funktionsnedsättning har vuxit upp i ett samhälle där delaktighet och integration varit centrala frågor. Efter skoltiden riskerar gruppen att gå från integration till segregation, via till exempel bostad i kollektiva bostadsformer i en segregerad miljö och ”inlåsning” i daglig verksamhet. Gruppen är inte homogen och det behövs alternativ för att så långt som möjligt kunna tillmötesgå individuella behov och delaktighet i samhället.

Insatser som syftar till studier och förberedelse för arbetsmarknaden behöver utvecklas, liksom andra typer av bostäder så att fler kan få ett så självständigt liv som möjligt. Om personer med funktionsnedsättningar ska kunna arbeta på den öppna arbetsmarknaden måste även offentliga arbetsgivare föregå med gott exempel och anställa personer med funktionsnedsättning. Ett av de största hindren är attityder och värderingar hos arbetsgivare och arbetstagare.